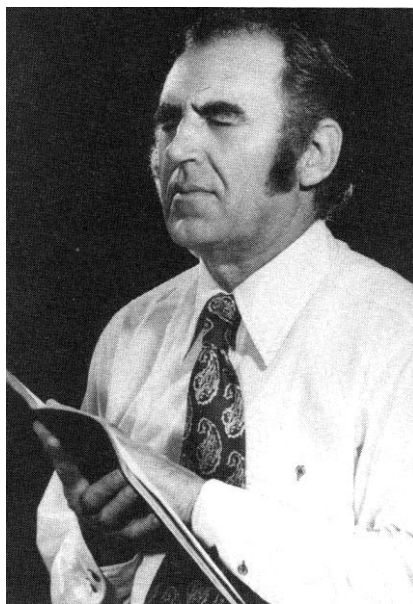

Put your hand on the radio and pray with me

Hij werd in Rotterdam op 5 december in 1918 geboren en stierf op 18 september 1997. In hoeverre de radio uitging als hij weer - zowat op dagelijkse basis - was te beluisteren op de zeezenders als RNI, Caroline en Monique, is nooit onderzocht. Maar er zijn genoeg aanhangers van dergelijke radiostations geweest die mij in de loop der decennia hebben duidelijk gemaakt, dat ze de uitzendingen van de Evangelist Johan Maasbach maar niets vonden. Op voornoemde stations huurde Maasbach zendtijd om zijn boodschap te verspreiden maar ook in andere delen van de wereld werd zijn boodschap uitgezonden. En uiteraard werden zijn toehoorders gevraagd om financieel bij te dragen aan de runnen van de organisatie, die hij had opgericht: 'Johan Maasbach Wereldzendingen'.

Johan Maasbach werd geboren als de twaalfde van veertien kinderen en hij groeide op in Rotterdam. Op negenjarige leeftijd kwam hij, volgens eigen zeggen, tot het geloof tijdens een dienst van de plaatselijke afdeling van het Leger des Heils. Niet veel later was hij overtuigd dat zijn roeping daar was en daarna liep hij als jonge heilsoldaat door de straten van de havenstad.

Johan Maasbach

Dat er met het brengen van de boodschap en het helpen van hulpbehoevende mensen, via het Leger des Heils, voor hem geen goede boterham was te verdienen leidde ertoe dat zijn ouders hem overtuigden een opleiding te gaan volgen; hij werd bakkersknecht. Niet veel later, in 1935, trok de zee en besloot hij als koksmaat te gaan werken op een van de grote schepen, die op de Holland-Amerika-Lijn waren ingezet. Het was tijdens de Tweede Wereld Oorlog dat Johan Maasbach, aangekomen in New York, besloot op zoek te gaan naar één van zijn broers, die er al sinds 1919 woonachtig was. Na lange gesprekken over familie en ook over de vondst van het geloof bij het Leger des Heils vertelde zijn broer hem ook over diens geloofsbelevissen via de Pinkstergemeente. Hij ging mee naar diverse bijeenkomsten en na terugkomst in Nederland besloot hij zich in 1947 aan te sluiten bij een zogenaamde 'Kleine Volle Evangeliegemeente'. Niet veel later werd hij door het ontvangen van de 'Doop met de Heilige Geest' geheel opgenomen in de Pinksterbeweging. Wel bleef hij nog enige tijd varen op internationale wateren en tijdens een van die tochten kreeg hij een enorme ruzie waarbij hij het onderspit delfde, maar een dermate toonbare schade opliep dat zijn tegenstander werd gestraft via het laten betalen van een hoge schadevergoeding.

Het ontvangen bedrag werd niet verbrast maar degelijk geïnvesteerd in de aankoop van een grote tent en zes honderd klapstoeltjes, waarmee hij trekkend het land in ging om evangelisatiecampagnes te houden. In 1952 trouwde Maasbach met Willy Klumper, die hem acht kinderen schonk. Jaren later, in 1958, was hij aanwezig bij een grote evangelisatie bijeenkomst van de Amerikaan Thomas Lee Osborn, die twee grote steden van ons land aandeed om zoveel mogelijk mensen zijn boodschap te kunnen brengen.

Op initiatief van de heer J.E. van der Brink werd Osborn uitgenodigd om naar ons land te komen. Osborn zag hierin Gods leiding en stemde toe. Enkele leiders belast met de organisatie, bezochten hem in het Franse Rennes. Na dit overleg, waarin werd besloten op twee locaties lezingen te geven, werd voor het Malieveld in 's Gravenhage en voor

het Bodenterrein in Groningen gekozen. Voor beide steden werd een interkerkelijk werkomité gevormd. In de grote dagbladen verschenen advertenties, maar de beste reclame werd gemaakt door de NCRV. Op 18 augustus 1958 zond de NCRV een televisiereportage uit van de in Luik gehouden Osborn-samenkomsten. Peter van Campen hield aansluitend gesprekken met Osborn. Ds. Willem Glashouwer Sr., arts J. Iken, het echtpaar Stroethoff en met verschillende mensen die tijdens de campagne waren genezen. De uitzending sloeg aan.

Osborn

Het Malieveld stroomde avond aan avond vol met tienduizenden bezoekers. Sommige avonden waren meer dan 100.000 mensen tezamen. Vaste gewoonte van Osborn was na de prediking een oproep voor hen die genezen wilden worden. Er werd een groot aantal genezingen onder zijn prediking gemeld. Ook de steevast gedane oproep tot bekering lokte veel reacties uit.

Het voorbereidend comité had Johan Maasbach niet betrokken, maar hij was wel aanwezig bij een algemene voorbespreking voor voorgangers en medewerkers. De vertaler van Osborn deed echter tijdens de diensten zijn werk niet goed en Osborn pikte vanaf het

podium Maasbach uit het publiek. Johan Maasbach zou de Amerikaan bijna tijdens de hele campagne vertalen. Hij dankte de bijnaam 'Osborns echo' daaraan.

Er valt nog op te merken dat de bijeenkomsten in Groningen bij lange na niet zo'n opkomst zagen dan op het Malieveld. Slechts de Pinkstergemeenten stonden achter de evangelisatiebijeenkomst en aan de poorten van het terrein stonden vertegenwoordigers van de Gereformeerde Kerk een pamflet uit te delen waarin de activiteiten van de Amerikaan Osborn werden afgewezen. Ook de Inspecteur van de Volksgezondheid in de provincie Groningen verwees in de plaatselijke dagbladders naar de hoek van gevaarlijke optredens.

De optredens bij Osborne leverde Johan Maasbach een grote bekendheid op en hij trok grote groepen mensen bij zijn eigen evangelisatiecampagnes. Bijna elke grote plaats in Nederland kreeg vervolgens de Nederlandse Osborn op bezoek. In sommige plaatsen ontstonden gemeentes, die in de regel onder Maasbach zijn supervisie bleven opereren.

Complex Wereldzendingen Den Haag

Een explosie van activiteiten ontketende zich vervolgens. Binnen drie jaar werden tweeduizend samenkomsten gehouden, een blad, 'Nieuw Leven', met een oplage van twintigduizend exemplaren uitgebracht. In 1961 werden de eerste radio-uitzendingen begonnen via Radio Luxembourg, waar hij liefst 23 jaar lang was te beluisteren, en tienduizenden boeken werden er verkocht. In juni 1964 werd begonnen met het Zion Bijbelcollege. En 1964 is het jaar dat ik Johan Maasbach iets nader wens te belichten.

De wekelijkse radio-uitzendingen via Radio Luxemburg kostten Maasbach destijds f 25.000 per jaar. Zijn drukkerij leverde regelmatig traktaten, die in enorme oplagen werden afgedraaid. Enkele malen per jaar werd er een evangelisatiekrant gepubliceerd in een oplage van een half miljoen per editie.

In het Nieuwsblad van het Noorden was dat jaar ondermeer over hem te lezen: 'Regelmatig laat de eigen uitgeverij boeken uitkomen in oplagen die zelden lager zijn dan 3500 exemplaren, maar soms de 50.000 overschrijden. Wij zullen nog van Johannes Maasbach horen. Op 12 januari zal de schooltelevisie aandacht aan hem wijden en kort daarna zal de film van Jan Vrijman in omloop komen. En hoe men ook over hem en zijn beweging mag denken, hij is er en dat valt moeilijk te negeren.'

'Gebetsgenezing' heette de filmreportage, die cineast Jan Vrijman voor de VARA-televisie maakte over gebedsgenezer Johannes Maasbach en zijn door 'enige honderdduizenden sympathisanten' gedragen stichting; een documentaire die echter nooit de televisie heeft gehaald. Men durfde het bij de VARA niet aan de haast magische kracht, die van de religieuze bijeenkomsten van deze groep mensen uitstraalde, zonder enig tegenwicht in de huiskamers te brengen. Gevreesd werd dat er zieken zouden zijn die hun dokter en de verstrekte medicijnen de rug zouden toekeren. Maar er bleek in 1964 toch toekomst voor de documentaire te zijn, getuige andermaal berichtgeving uit het Nieuwsblad van het Noorden:

'Maar de filmbeelden van 'Gebedsgenezing' zullen ons niet worden onthouden. In een Amsterdamse studio is Jan Vrijman bezig ze samen te voegen met andere opvallende reportages om het geheel over enkele maanden als avondvullende film in de bioscopen te brengen. Het publiek wacht een onthutsende ervaring: het zal getuige zijn van het merkwaardige schouwspel in een zwembad, waarin Johannes Maasbach zijn volgelingen ruggelings onderdompelt; van talloze hartstochtelijk gebrachte getuigenissen van mensen die geloven, na handoplegging en gebed, genezen te zijn van ziekten en gebreken. De toeschouwer wordt betrokken in die mystieke sfeer van de Pinksterbeweging, de innige gebeden, de opwindende bijeenkomsten met juichende, zingende, schreeuwende gelovigen, smekende, vrolijke, dankbare mensen. De film toont ons een stukje Nederlandse werkelijkheid. Want wat zich daar' op het doek afspeelt, kan men dagelijks beleven.'

Vrijman

Het leek erop dat de journalist, die het artikel geschreven had, volop deelnemer was in de activiteiten van Johan Maasbach, want hij ging nog een stapje verder door te schrijven: 'Iedere dag is er in diverse steden en dorpen van ons land zo'n samenkomst van Volle Evangelisten, waar iedere belangstellende zomaar kan binnenlopen. Johannes Maasbach, die deze storm van religieuze demonstraties

heeft ontketend, ziet het allemaal nog maar als een begin. Als een bezetene trekt hij door Nederland en de wereld om ieder jaar meer dan 300 bijeenkomsten te leiden. Hij leidt de evangelisten op, die zijn missie verder uitdragen.'

Vervolgens ging men in op de radio-uitzendingen, die hij regelmatig had: 'Hij is de enige predikant die zich van een commercieel radiostation bedient — iedere zondagmorgen om 8 uur op Radio Luxemburg — en hij schrijft brieven, talloze brieven aan mensen die zijn hulp inroepen. Johannes Maasbach was het dertiende kind waarmee zijn ouders werden verblijd. Dat gebeurde op Sinterklaasavond in 1918. Hij wordt dus nu 46 jaar, een stevig gebouwde man met het uiterlijk van een geslaagd zakenman.'

Ondanks dat Maasbach ook financieel zeer veel succes had werd hij door de journalist niet aangezien als zakenman: 'Hij zou stellig zijn geslaagd als hij in zaken was gegaan, getuige de efficiënte wijze waarop hij met aangeboren organisatorisch talent zijn religieuze bedrijf heeft opgebouwd. Dat bedrijf heeft ten doel het verkondigen van het evangelie in de geest van de Pinksterbeweging, die tien miljoen volgelingen telt.'

Inmiddels was Maasbach deels overgestapt van zijn landelijke bijeenkomsten in een grote tent naar een hoofdkwartier: 'Nu vindt men in de Koningstraat in Den Haag zijn hoofdkwartier in een groot pand. 'Jezus Redt', staat er in vlammeende neonletters op de gevel. Beneden is er een winkel met boeken, tijdschriften en grammofoonplaten op religieus gebied. Op de bovenverdiepingen werken 22 personeelsleden in vaste dienst aan de administratie, correspondentie en verzending van propagandamateriaal. Op de eerste etage, aan de achterzijde, is de directiekamer: een stalen bureau, archiefkasten, bakken vol brieven, steeds rinkelende telefoons en aan de wanden kaarten waarop met vlaggetjes de evangelisatiecampagnes staan aangegeven. Elders in het gebouw dreunen de adresseermachines, buiten draait een betonmolen bij de

bouw van een nieuwe kantoorvleugel en in het aangrenzende vertrek ratelen drie automatische schrijfmachines onophoudelijk brieven, waarvan de teksten op ponsbanden worden ingevoerd.

Het was Maasbach zelf die ook aan het woord kwam over de vermeende genezingen tijdens zijn diensten: "Ik heb nog nooit iemand genezen. Het is Jezus die de mensen redt. Ik ben slechts de dienaar van de Here. Alles wat zich hier bevindt, staat in dienst van Jezus. Het klinkt wat onwezenlijk in deze omgeving, die het hoofdkwartier van een handelsfirma zou kunnen zijn. Ik ben geen wonderdoener. Op het genezen van ziekten leg ik nooit de nadruk. Ik wil de mensen bekeren. Wie zich geheel aan Jezus Christus overgeeft, vindt vanzelf genezing," aldus Maasbach, die het even later nog simpeler zei: "Als je gelooft dat God je heeft gemaakt, moet je immers ook kunnen geloven dat God je kan repareren."

Over de rol van een gemiddelde huisarts had de Hagenees ook zijn eigen mening: "Een dokter kan niet meer doen dan adviseren. Hij kan vaak het lichaam beter maken, maar nooit de mens. Want ziekte komt door de zonde en die zonde raakt men niet kwijt door het slikken van medicijnen en kan evenmin door een chirurg worden weggesneden."

De bijeenkomsten, die Maasbach organiseerde en die altijd volle zalen trokken, kenmerkten zich door een enthousiasme dat aan hysterie grensde. Hij was een begenadigd spreker met veel gevoel voor humor en hij had het merendeel van zijn gehoor volkomen in de hand. Het aantal samenkomsten breidde zich in het begin van de jaren zestig zodanig uit dat hij zich van assistenten ging bedienen. Er zijn zelfs enkele tientallen zelfstandige gemeenten uit zijn werk voortgekomen.

Maasbach beperkte zich destijds overigens niet tot het preken in Nederland. In de zomer van 1963 trok hij met een staf door Spanje, waarbij hij diverse malen door de politie werd opgebracht. Maar volgens Maasbach bewerkte 'de Here het hart van de

politiecommissarissen' en zo werd hij ondanks de overtreding van het verbod van evangelisatiewerk steeds weer vrijgelaten. In het voorjaar van 1964 leidde hij voorts tientallen bijeenkomsten in Antwerpen, Londen, Stockholm en Helsinki. En steeds weer probeerde hij de mensen duidelijk te maken: 'wie gelooft, geneest.'

Programmatape voor Radio Monique

En met de uitzendingen via Radio Luxembourg en later dus ook via ondermeer Radio Caroline, RNI en Radio Monique, kwamen er meer aanhangers van Maasbach erbij en kon het geld ook via die weg binnenstromen. Nu, bijna vijftig jaar later, bestaat de organisatie, die door zijn zoon David wordt gerund, nog steeds. Of je wel of niet achter het werk staat van hen, duidelijk is dat het doorzetters zijn. David Maasbach is iedere zondagmorgen te volgen via SBS 6, terwijl er ook een eigen online radiostation bestaat:

<http://www.maasbachradio.com/>

Hans Knot